EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2017 04 18
COM(2017) 172 final

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

dėl naudojimosi įgaliojimais priimti deleguotuosius aktus, suteiktais Komisijai Direktyva 2012/19/ES dėl elektros ir elektroninės įrangos atliekų (EEĮA)

KOMISIJOS ATASKAITA
EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI
dėl naudojimosi įgaliojimais priimti deleguotuosius aktus, suteiktais Komisijai
Direktyva 2012/19/ES dėl elektros ir elektroninės įrangos atliekų (EEĮA)

1. ĮVADAS

2012 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2012/19/ES dėl elektros ir elektroninės įrangos atliekų([1]) (EEĮA direktyva) nustatytos taisyklės dėl elektros ir elektroninės įrangos atliekų (EEĮA) tvarkymo siekiant prisidėti prie tvarios gamybos ir vartojimo pirmiausia užkertant kelią EEĮ atliekoms, taip pat pakartotinai naudojant, perdirbant ir kitaip naudojant tokias atliekas taip, kad sumažėtų šalinamų atliekų apimtys, būtų veiksmingiau naudojami ištekliai ir paimamos vertingos antrinės žaliavos.

EEĮA direktyva Komisija įgaliota priimti deleguotuosius aktus, kaip nurodyta 20 straipsnyje, siekiant:

- nustatyti pereinamojo laikotarpio patikslinimus, kad būtų išspręsti valstybėms narėms iškilę sunkumai laikantis direktyvoje nustatyto EEĮA surinkimo lygio, kaip numatyta 7 straipsnio 4 dalyje;
- galimai iš dalies pakeisti VII priedą dėl atrankinio apdorojimo reikalavimų, nustatyti kitas apdorojimo technologijas, kaip numatyta 8 straipsnio 4 dalyje;
- nustatyti už ES ribų vykdomo EEĮA apdorojimo lygiaverčių sąlygų vertinimo kriterijus, kaip numatyta 10 Straipsnio 3 dalyje;
- pritaikyti 16 straipsnio 5 dalį ir IV, VII, VIII ir IX straipsnius prie mokslo ir technikos pažangos, kaip numatyta direktyvos 19 straipsnyje.

2. TEISINIS PAGRINDAS

Pateikti šią ataskaitą privaloma pagal EEĮA direktyvos 20 straipsnio 2 dalį. Pagal šį straipsnį Komisijai penkerių metų laikotarpiui nuo 2012 m. rugpjūčio 13 d. suteikti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Taip pat reikalaujama, kad Komisija parengtų ataskaitą apie deleguotuosius įgaliojimus ne vėliau kaip likus 9 mėnesiams iki penkerių metų laikotarpio pabaigos. Pagal 20 straipsnio 2 dalį įgaliojimų suteikimas automatiškai pratęsiamas tokios pačios trukmės laikotarpiams, išskyrus atvejus, kai Europos Parlamentas arba Taryba pareiškia prieštaravimų dėl tokio pratęsimo likus ne mažiau kaip trims mėnesiams iki kiekvieno tokio laikotarpio pabaigos.

[1] *OL L 197, 2012 7 24, p. 38.*

3. NAUDOJIMASIS ĮGALIOJIMAIS

Šioje ataskaitoje aptariamu laikotarpiu Komisija nepasinaudojo jokiais deleguotaisiais įpareigojimais dėl toliau nurodytų priežasčių.

3.1. Pereinamojo laikotarpio patikslinimai siekiant išspręsti valstybėms narėms iškilusius sunkumus laikantis direktyvos 7 straipsnio 4 dalyje nustatyto surinkimo lygio

EEĮA 7 straipsnio 1 dalyje nustatomas nuo 2016 m. taikomas minimalus atliekų surinkimo lygis yra 45 % EEĮA, pateiktų kiekvienos valstybės narės rinkai per ankstesnius trejus metus, vidutinio svorio. Antrajame etape, nuo 2019 m. taikomas minimalus atliekų surinkimo lygis yra 65 % EEĮA, pateiktų kiekvienos valstybės narės rinkai per ankstesnius trejus metus, vidutinio svorio, arba, atitinkamai, 85 % kiekvienais metais atitinkamoje valstybėje narėje susidarančio EEĮA svorio. 7 straipsnio 3 dalyje numatyta galimybė kai kurioms valstybėms narėms([2]) nukrypti nuo šio reikalavimo. Šia nukrypti leidžiančia nuostata pasinaudojo Čekija, Latvija, Lenkija, Rumunija, Slovakija ir Slovėnija.

Be to, EEĮA direktyvos 7 straipsnio 4 dalyje numatyta galimybė nustatyti pereinamojo laikotarpio patikslinimus kad būtų išspręsti sunkumai, su kuriais valstybės narės susiduria siekdamos laikytis šio surinkimo lygio. Kad įvertintų sunkumus, su kuriais gali susidurti valstybės narės, siekdamos laikytis surinkimo lygio, Komisija paprašė nepriklausomų konsultantų paslaugų, kurias sudarė susijusių statistinių duomenų, literatūros ir techninės informacijos peržiūra, taip pat konsultacijos (įskaitant seminaro rengimą) su pagrindiniais suinteresuotaisiais subjektais (valstybėmis narėmis, pramonės asociacijomis, didesnės gamintojo atsakomybės (DGA) laikymosi sistemomis, NVO ir nepriklausomais ekspertais([3]).

Iš tyrimo paaiškėjo, kad pagrindinė problema, su kuria susiduria valstybės narės, yra ta, kad į EEĮA surinkimo statistiką nėra įtraukta didelė dalis surinkimų atvejų, visų pirma, kai surinkimas vykdomas ne DGA laikymosi sistemose arba jei EEĮA tvarkomos ne įgaliotųjų EEĮA perdirbėjų. Padėtį apsunkina valstybių narių vykdymo užtikrinimo ir stebėsenos gebėjimų ribotumas. Kitos kliūtys siekiant minėtų tikslų buvo įvairioje EEĮ atliekų tvarkymo veikloje dalyvaujančių subjektų gausybė ir įvairovė, vis dar nepakankamas visuomenės informuotumas ir netinkama surinkimo infrastruktūra.

Tyrime padaryta išvada, kad, nors 2019 m. surinkimo tikslas yra plataus užmojo, jį pasiekti įmanoma, jei valstybės narės dėtų papildomų pastangų nustatytiems sunkumams įveikti. Tai rodo kai kurių valstybių narių, kurios jau pasiekė aukštą surinkimo lygį, padaryta pažanga.

Tuo remdamasi Komisija daro išvadą, kad nebuvo jokių ypatingų aplinkybių, dėl kurių būtų reikėję priimti deleguotąjį aktą dėl pereinamojo laikotarpio patikslinimų siekiant išspręsti sunkumus, su kuriais valstybės narės susiduria siekdamos EEĮA direktyvoje nustatyto atliekų surinkimo lygio.

Komisija, vykdydama tikslinę atitikties reikalavimams skatinimo iniciatyvą, teiks paramą ir rekomendacijas valstybėms narėms, kad jos įveiktų sunkumus, kurių joms gali iškilti įgyvendinant tikslus. Tokia veikla pradėta tuo pat metu, kai buvo rengiama ši ataskaita, ir daugiausiai dėmesio joje skiriama pagrindiniams EEĮA direktyvos reikalavimams.

---

[2] *Bulgarija, Čekija, Latvija, Lietuva, Vengrija, Malta, Lenkija, Rumunija, Slovėnija ir Slovakija.*

[3] *„Study on collection rates on WEEE“ (EEĮ atliekų surinkimo lygio tyrimas)* http://ec.europa.eu/environment/waste/weee/events_weee_en.htm.

3.2. VII priedo ir 8 straipsnio 4 dalies pakeitimas

VII priede aptariamas EEĮA medžiagų ir komponentų atrankinis apdorojimas.

EEĮA direktyvos 8 straipsnio 4 dalyje Komisijai suteikiami įgaliojimai keisti VII priedą, siekiant įtraukti kitas apdorojimo technologijas, užtikrinančias bent tokį patį žmonių sveikatos ir aplinkos apsaugos lygį.

Šioje ataskaitoje aptariamu laikotarpiu Komisija negavo jokios informacijos, kuri pagrįstų VII priedo keitimą.

Direktyvos perkėlimo terminas baigėsi 2014 m. vasario 14 d.; tačiau dauguma valstybių narių perkėlė ją vėluodamos, o 2016 m. praktiškai yra pirmieji metai, kai direktyva yra įgyvendinta visose 28 valstybėse narėse. Atsižvelgiant į šiuos faktus, buvo laikoma, kad VII priedo keitimas iki šiol nebuvo būtinas, todėl nebuvo priimti jokie susiję deleguotieji teisės aktai.

3.3. Už ES ribų vykdomo EEĮA apdorojimo lygiaverčių sąlygų vertinimo kriterijai, kaip numatyta 10 straipsnio 3 dalyje

Pagal EEĮA direktyvos 10 straipsnio 2 dalį iš ES eksportuojamos EEĮA bus laikomos direktyvos 11 straipsnyje nustatytų įsipareigojimų ir tikslų įgyvendinimo dalimi, jei, kaip nustatyta atliekų vežimo reglamentuose (EB) Nr. 1013/2006 ir (EB) Nr. 1418/2007, eksportuotojas gali įrodyti, kad atliekos buvo apdorojamos direktyvos reikalavimus atitinkančiomis sąlygomis. Direktyvos 10 straipsnio 3 dalyje reikalaujama, kad Komisija ne vėliau kaip 2014 m. vasario 14 d. priimtų deleguotuosius aktus, kuriais nustatomos 10 straipsnio 2 dalį papildančios išsamios taisyklės, visų pirma, dėl lygiaverčių sąlygų vertinimo kriterijų, taikomų už ES ribų vykdomam EEĮA apdorojimui.

Siekdama pasirengti tokiems deleguotiesiems teisės aktams, Komisija atliko tyrimą([4]), kuriuo buvo siekiama nustatyti ir palyginti galimas lygiaverčių apdorojimo sąlygų įvertinimo ir dokumentavimo alternatyvas, ir pateikti rekomendacijas dėl geriausios(-ių) įmanomos(-ų) politikos alternatyvos(-ų). Atliekant šį tyrimą konsultuotasi su suinteresuotosiomis šalimis.

Be to, kaip reikalaujama Direktyvos dėl tinkamo apdorojimo 8 straipsnio 5 dalyje, Komisija paprašė Europos standartizacijos organizacijų parengti naujausius technikos laimėjimus atitinkančius EEĮ atliekų apdorojimo, įskaitant naudojimą, perdirbimą ir parengimą pakartotiniam naudojimui, Europos standartus([5]). Tikimasi, kad šie standartai padės atitinkamiems ES veiklos vykdytojams laikytis EEĮA direktyvos, o veiklos vykdytojams, vykdantiems veiklą už ES ribų, užtikrinti, kad EEĮA apdorojimas vykdomas tokiomis pat sąlygomis, kaip ir ES. Šiuos standartus rengia Europos elektrotechnikos standartizacijos komitetas CENELEC; planuojama, kad jie bus parengti iki 2017 m. pabaigos.

Remdamasi atliktu tyrimu ir atsižvelgdama į EEĮA apdorojimo Europos standartų rengimo darbą, Komisija konsultavosi su ekspertų grupe dėl deleguotųjų aktų, priimamų pagal direktyvą, ir apie tai pranešė Tarybai ir Parlamentui. Remiantis konsultacijomis, buvo laikoma, kad yra būtina sulaukti, kol bus parengti EEĮA apdorojimo standartai, atsižvelgiant į EEĮA, kurios buvo eksportuotos iš ES, apdorojimo lygiaverčių sąlygų vertinimo kriterijų nustatymo ir standartų ryšį.

---

[4] *„Equivalent conditions for waste electrical and electronic equipment (WEEE) recycling operations taking place outside the European Union“ („Už ES ribų vykdomo elektros ir elektroninės įrangos atliekų (EEĮA) perdirbimo operacijų lygiaverčių sąlygų tyrimas“)* http://ec.europa.eu/environment/waste/weee/pdf/Final%20report_E%20C%20S.pdf

[5] *Įgaliojimas M/518:* http://ec.europa.eu/environment/waste/weee/pdf/m518%20EN.pdf

Todėl šioje ataskaitoje aptariamu laikotarpiu Komisija negalėjo priimti deleguotųjų aktų pagal 10 straipsnio 3 dalį, nors ES aplinkos, žaliavų ir žiedinės ekonomikos politikos sričių kontekste tai išlieka prioritetas.

3.4. 16 straipsnio 5 dalies ir IV, VII, VIII ir IX priedų pritaikymas prie mokslo ir technikos pažangos, kaip numatyta Direktyvos 19 straipsnyje.

EEĮA direktyvos 16 straipsnio 5 dalyje kalbama apie valstybių narių prievolę teikti ataskaitas. IV priede pateikiamas pavyzdinis EEĮ kategorijoms priskiriamų EEĮ sąrašas; VII priede aptariamas EEĮA medžiagų ir komponentų atrankinis apdorojimas; VIII priede nurodyti EEĮ atliekų apdorojimo ir saugojimo vietų techniniai reikalavimai, o IX priede pateikiamas EEĮ žymėjimo ženklas.

Šioje ataskaitoje aptariamu laikotarpiu nepasitaikė galimybės pritaikyti 16 straipsnio 5 dalį ir pirmiau nurodytus priedus prie mokslo ir technikos pažangos, ir Komisija nepriėmė jokių atitinkamų deleguotųjų aktų, nors tokia galimybė išlieka.

Įgyvendindama žiedinės ekonomikos dokumentų rinkinį Komisija pasiūlė([6]) iš dalies pakeisti 16 straipsnio 5 dalį, siekdama supaprastinti valstybių narių ataskaitų teikimo įsipareigojimus ir pagerinti duomenų kokybę.

4. IŠVADA

Dėl šioje ataskaitoje nurodytų priežasčių per pastaruosius penkerius metus Komisija nepasinaudojo jai pagal Direktyvą 2012/19/ES suteiktais deleguotaisiais įgaliojimais. Dėl tų pačių priežasčių ji gali jais pasinaudoti ir ateityje.

Komisija kviečia Europos Parlamentą ir Tarybą susipažinti su šia ataskaita.

[6] *Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2000/53/EB dėl eksploatuoti netinkamų transporto priemonių, 2006/66/EB dėl baterijų ir akumuliatorių bei baterijų ir akumuliatorių atliekų ir 2012/19/ES dėl elektros ir elektroninės įrangos atliekų, pasiūlymas (COM(2015) 593 final).*